

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

БИБЛИОТЕКА

891.54-2

ф-914

ЗКУ

19014

19015

891.99

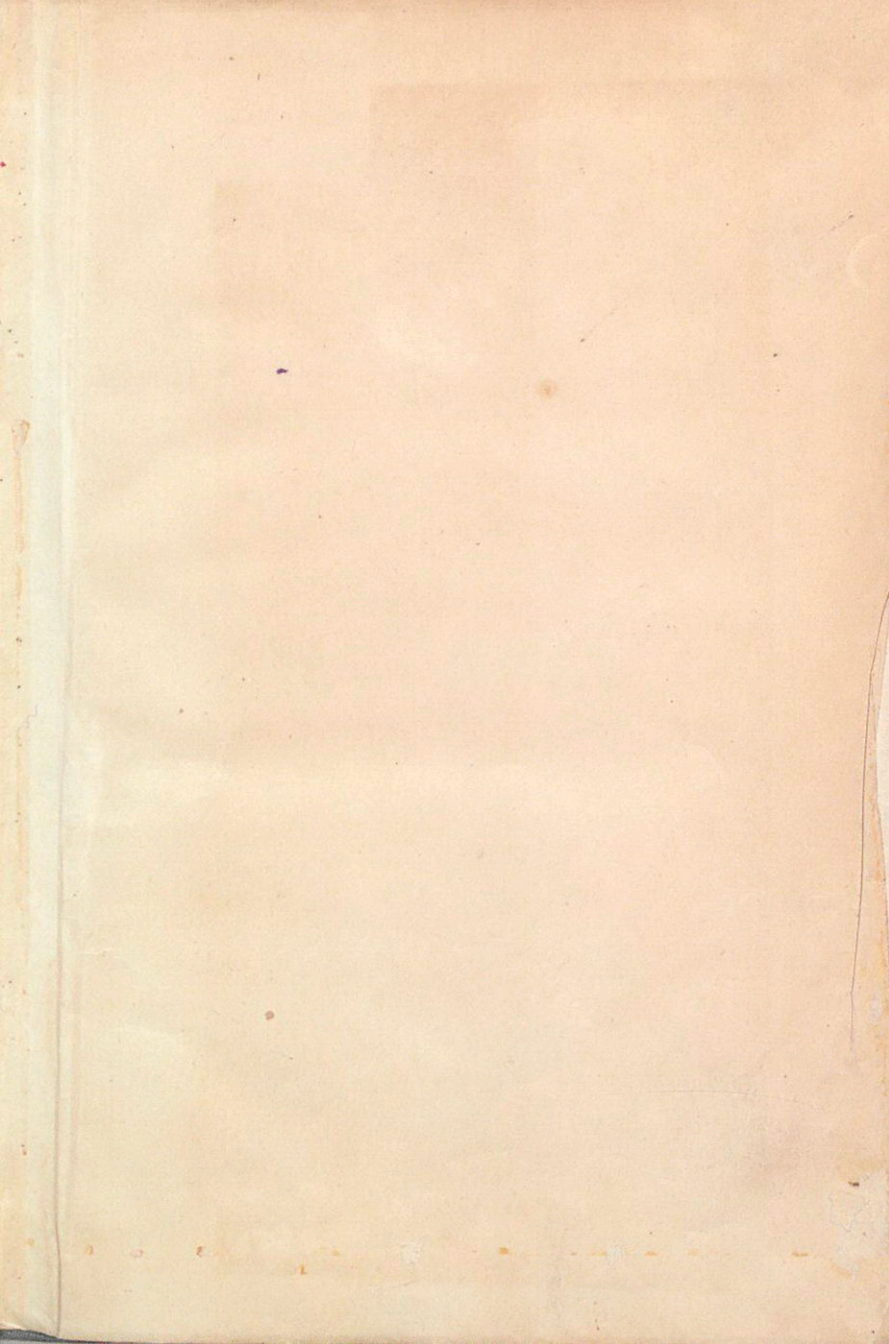
ф-94

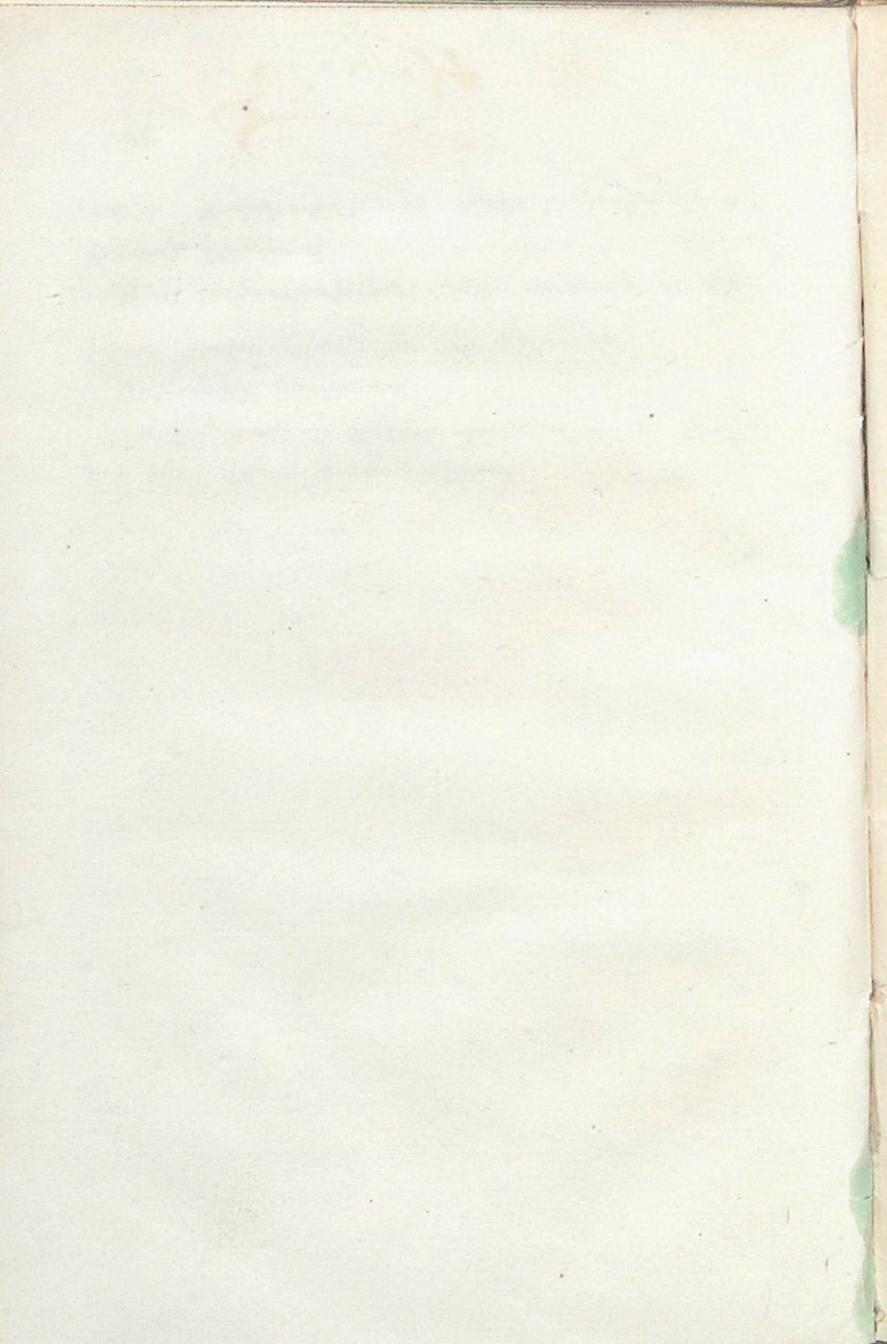
G. Schubert

41972

München

Handwritten signature or mark

ԷՍ ԵՂ ՔԻ
ՄՕՑԻՔԼՈՒԹԻՆ

Handwritten signature or mark at the top of the page.

Faint, illegible text or stamp in the middle of the page.

Handwritten signature or initials at the bottom of the page.

891-99

47-37

Է Ս Է Լ Ք Ի

1-4

ՄՅՑԻՔԼՈՒԹԻՆ

Կ Ա Մ

ԶԱԿՈՒՍԿԱ, ՃԱՇ, ԻՐԻԳՆԱՀԱՅ

ՖԱՐՍ-ՎՕԴԸՎԻԼ ՄԷԿ ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՎ

Հեղինակութիւն

Մ: Տէր-Պրիգորեանցի:

Տ Փ Խ Ի Ս

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Հ. ԷՆՖԻԱՃԵԱՆՅ ԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1866

ԷՍ ԷԼ ՔԻ ՄՕՑԻՔԼՈՒԹԻՆ

Կ Ա Մ

ԶԱԿՈՒՍԿԱ, ՃԱՇ, ԻՐԻԳՆԱՀԱՑ

ՅԱՐՄ-ՎՕԴԸՎԻԼ ՄԵՎ ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՎ:

Թիֆլիզի Թատրոն.— 7 Ապրիլի 1866:

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

ԿՈՐԱՊԻՏ, վաթսուն տարեկան ծեր:

ԿԼԿԵԼ, սրա կլինը, ջեհեղ աղջիկ:

ՓԵՓԵԼ, կարասպիտի եղբոր աղջիկը:

ԻՍԱՅԻ, մօցիքուլ:

ՆԻԿՈԼ, կեկելի եղբայրը:

ԿԻՐՈՎՈՒՍ, ծառայ:

Գործողները կատարում են Թիֆլիզումը կարասպիտի տանը:

Ահնեակ սարքած երոպական ճաշակով:

Տ Ե Ս Ի Լ Ա :

ԿՈՐԱՊԻՏ յետոյ կԵԿԵԼ:

ԿՈՐԱՊԻՏԸ շարացած, շատով ու բղաւելով տուն է դալի:

Ձի՛ բլի, չէ՛. վուր սասկիս չի՛ բլի . . . (Սասլէ գալի:
Էսէնց բան ի՞ք տեսի . . . Են սահաթը քանդվիլ էր
ու էդ օձին չէի՛ ուստ էկի: Ափսոս չէր իմ օգորմած
հողի թաթէլը: Գժվեցայ էլի՛ . . . Ա՛խ, գորբեգորբ
բլինս իսայի, վուր էդ օձին չընքիս կապեցիր: Ձլիվ
մէկեմէն ազատվիլ էի ու հանդատայի . . . :

ԿԵԿԵԼԸ Համարով տուն է գալի:

Փախի, փախի . . . ուր կու փախչիս . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ, Հարացած:

Ի՞նչ իս ուզում, ի՞նչ: Ասումիմ, հերիք է, հերիք . . .

Տէր ամենակարող Աստուած: (Մտն է գալի տաքացած:)

ԿԵԿԵԼԸ, Հարանալով:

Լաւ է, խաչը զիղենայ. հէնց զիղենաս տիլուր ու չփլախ կու կենամ էլի . . . Նս քիղ էնդուր ուղեցի, վուր հս էլ մէ օր տեսնիմ, թէ չէ իմ հօրանց տունը տուն չէր: (Լացի ձենով:) Պառւի ու քօփկի ճանդը ջէհէլ ախչիկ նընգնի ու էս օրն ըլի տեսնում: Չի ըլի, չէ. քանի դուլիս ճղճղա . . . դուլիմ ու դուլիմ . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ ծիծաղելով:

Հա հա հա, դուլիմ ու դուլիմ . . . տեսնիմ՝ վունց դուլիս: (Մտն է գնում:) Կէկէլ, խիլքդ զուխդ ժողովէ. խիլքի արի ասումիմ է . . . Դրի դրի մի դուս տա: Քու արիւր զիղենայ, քու սլասլանց տանը ատլըսներով ու զլասներով իս ման էկի. չէ, մախմուր դէրիէրով իս էլի պահած. չէ, սալօփներով ու բուրնուաներով իս դուս էկի . . . Վահ, ախար քու կամօղն ու չկափը չըտեսայ . . . զիփ չէր զմբզմբում . . . Խիլքի արի, խիլքի, ասումիմ է . . .

ԿԵԿԵԼԸ Հարացած:

Տօ պառաւ, (Կարօպիտը Հարացած մտն է գալի:) տօ մայման. ջէհէլ կնիկ ինչի ուղեցիք: Հերիք չէր վուր էրկուսի գլուխը կերար . . . Վուր թիքա թիքա ըլիս, հս իմ զուխը քիղ չիմ ուտեցնի, ու կու տեսնիս՝ ինչ կօնիմ . . .

ԿԱՐԱՊԵՏԸ Հարանալով:

Այս, Իսայի, էս օր է վուր ես քաշումը՝... (Ման է դայի:
Կիրակուր անն է գալի):

Տ Ե Ս Ի Լ Բ: Π

ՆՐԱՆԲ, ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

Աղն, Թաթուխն էկաւ:

ԿԱՐԱՊԵՏԸ:

Գալիս իմ: (Կիրակուր դուրս է գնում):

Տ Ե Ս Ի Լ Գ:

ԿԱՐԱՊԻՏ ԿԵԿԵԼ:

ԿԱՐԱՊԵՏԸ:

Կեկեկ, ասումըմ է, մի՛ չարացնի, թէ խիւք ունին:
Ասումըմ է, մի՛ նիղացնի, թէ չէ կու փոշմնիա . . .

ԿԵԿԵԼԸ:

Խաչը դիդենայ. արա ի՛նչ իմ արի. չէ, քու ճուրան
էլ կու դառնամ: Էլի իմ ասում, Կարապիտ, թէ չիս
անի, կու տեսնիս:

ԿԱՐԱՊԻՏ:

Հա հա հա, կու տեսնիմ: Ինձ Կարապիտ կօսին,
ու մէկէլ՝ քաշալ Կարապիտ, հիմի դուն գիղիս:
(Շտապով դուրս է գնում):

Տ Ե Ս Ի Լ Գ:

ԿԵԿԵԼԸ, մէնակ, տխուր:

Քանդվի ու բրիչակ ըլի միւր քաղքի աղաթը:
Ահար էս աստուծ դարուլ կօնէ, վուր խիղճ

Չէ՛հէլ ակնջըկայ բողաղը դուս ին կտրում ու պառւի
 ին տալի. ինչ է, շատ փուղ ունէ: Պարտական ըլիք
 իմ ծնողք: Իս ինձ համա տանը նստած էի հան-
 դարտ, մէ թիքա հայը ինձ համա խնահեցիք, ու էս
 թաւուր մարդագիլի ճանղը դցեցիք: Փուղ շատ ու-
 նէ, լնւ կու ապրեցնէ, պառաւ է, մագրամ լաւ մարթ
 է: Ինտախուտումը վուր տլիք, Էստու համա տլիք,
 Էստու համա էիք ուղում վուր դուխս լուսաւորվի,
 Էստու համա էիք ուղում վուր աշխրքի վրայ բան
 խմանամ: Ա՛նճ, փուղ շատ ունէ, լաւ կու ապրեցնէ,
 կարեաներով ու Ֆայետօններով ման դուքաս, բողաղ-
 ներուս մի դուս կտրի, խայտառակ մի անի . . . ուղէ
 . . . բախտաւորութիւնը մէ Չէր կուլի: Խիղճ իմ գը-
 լուխ: — Թէ չէի արի, քախկի մասխարա կուլէի, ու
 հօրն ու մօր անիծկի տակը պիտի նընդիլ էի: Անիծ-
 վի քախկի աղաթը. վուր էլ ակնչկան չին հարցնում —
 հաւնումէ, թէ չէ: — Օղօնց կի հերն ու մէրը հաւնին
 փեսացուին, ակնչիկը ինչ դաւա ունէ, նա ուլ է, ինչ
 է: Մէ սրանքումս էլ դէվէր մտիկ անին . . . Խաչը դի-
 դենայ, լաւ կուլէր վուր ես էլ տանն էի էլի մինձա-
 ցի, վուչինչ չէի դիդացի աշխրքի վրէն: Էը, էն վուխ-
 տը ես էլ բախտավուր կուլէի: Կօտէի՛ հալրաթ ճակ-
 տիս վրայ էս է էլի գրած: Ա՛ն, անի . . . :

Ինչ անիմ ու նը կորչիմ,
 Ծիտ ըլիմ մաինց, թռչիմ.
 Հէրն ու մէր, ճիղ ինչ անիմ,
 ճար ունենամ, կու փախչիմ:
 Ուրախ կանց, քիփիր արան,
 Հաքի մախմուր ու խարա.

Արտիւ էլ մտիկ տվէք,
 Դասիլ է փարա փարա:
 Այս ինչ անիմ, ինչ անիմ,
 Էս ցաւիրը վնճնց տանիմ,
 Ձէհէլ օրս կու սինայ,
 Թէ դիսիւ մէ ճար շանիմ:
 Ջարդ կու մեռնի, ինձ ասին,
 Մի դարդ անի էդ մասին,
 Մէ քանի վուխտ համիրէ,
 Կու հասնիս քու մաւրազին:

Տ Ե Ս Ի Լ Ե:

ԿԵԿԵԼ, ԿԻՐԱԿՈՒՄ:

ԿԻՐԱԿՈՒՄԸ ՀՈՒՍՈՎ ԽՈՒՆ Ե ԳՈՒԻ:

Ձիր դեղինց բիջն է, ախչիկ պարուն, ապսպրիկ է
 մէ նմուտ էտտի դիվիր էկէք: Ասում է, շատ հար-
 կաւոր բան ունիմ:

ԿԵԿԵԼԸ, ՀՄԱԿՈՎ:

Ես մէ կէհամ, կիրակիւս Չմուաննա ինչ քիդ Նի-
 կօլն ասաւ:

ԿԻՐԱԿՈՒՄԸ:

Վճնց կու մուանամ, ախչիկ պարուն:

ԿԵԿԵԼԸ:

Գուն ջարդ դգալիդ ծածկէ ու հիգս արի: (Գուրս
 գնում:)

ԿԻՐԱԿՈՒՄԵ, ՄԵՆԱԿ:

Արի ու բան հասկացի, դրուատ վուր դուխս դող-
 րա է, գողրա: Վուր չէ ատն դնում: (Յոյց է տալի մա-
 սով գլխին:) Ախար էս ինչ բան է. էսօր առուտեան

ախչիկապարնի ախպէր Նիկօնն էկաւ Պետերբուրգից ,
 ու ախչիկապարունը հրամայից վուր աղին վուչինչ չա-
 սիմ : Փիքր իմ անում , փիքր իմ անում ու վուչինչ
 չիմ հասկանում : Չէ . խիւքս չէ համնում , չէ . հալ-
 բաթ էս էլ էս քախկի աղաթն է :

ԿԵԿԵԼԸ : ԴՆԵՆԵՐԵԳ ԲՈՐՆՈՒՍՈՎ ՈՒ ԳԼՈՒԽԸ ՓԱԹԸԹՍԺ :

Կիրակուս , ջանդ :

ԿԻՐԱԿՈՒՍ :

Էս սահաթին : (ԴՈՒՐՍ Ե ԳՆՈՒՄ) :

Տ Ե Ս Ի Լ Ձ :

ԿԱՐԱՊԻՏ , ձէնը լուում է դիւորացիայի ետեից :

Կէկէլ , սօ Կէկէլ , սօ Կիրակուս : (Շտապով տուն է
 գալի .) — Էսէնց բան իք տեսի , էսէնց բան իք իմացի :
 (Ման է գալի տաքացած :) Ա՛ր ձիդ բան , մի օյին , վուր
 դուխս էկաւ : Տանեմէն վազում է ու ջուզար էլ չէ
 տալի : Ես ու իմ Աստուծը , իմ հախն է : Մէ կէտի
 վիկալնին , մէճկս կտորին : Տօ խանիխարար , ինչ
 վուխտի քու կնիկ ուղիւն էր . . . էն էլ ջէճէլ ախ-
 չիկ : (Ատամները կրճտեցնելով) Ա՛խ , Իսայի , դիփ խօ քու
 բանն էր , հախմիան տէրը կտրէ քու անումը : Հա-
 լալ կաթնակիր է՞ ասաւ , խիղճ հօրնումօր ախչիկ է՞
 կօտէ , քու արիւով օրթում կուտէ՞ կօտէ : Հիմի տես-
 նումիք բէհաուն , էլ խօսկս ախումը չէ դցում , (Մտա-
 ծելով :) Ամա իմ հախն է , սօ , երիք քսան տարեկան իմ
 դատի . էրկուսին ճանապար իմ դցի , ինչ վայիուլազ-
 լախ իմ քաչի նրանց ձեռնեմէն ու էլի չկտորվեցայ :

Է՛հ, բափաճ էլ չկայ: Ամա մէ քիչ թէ չհուփ տամ, զըլ-
խիս շատ օին կու խաղայ, ու էս պառաւ տիղս մաս-
խարա կու շինէ: Ասումիմ է, աօ դուն ո՞վ, ինտիտու-
տումը սորված ակնչիկն ո՞վ: (Խորին մտածութեան մէջ է ընկ-
նում:) Ասումիմ է, զահրումար է էկի զլիս ու սըրծի:
(Դուն ծիծաղով:) Իմ բանս զրուստ խաղ է:

Գօրբէգօրբ բլիս, Իսայի,
Գառնաս դուն սատանի վայի .
Ինձ էս կրակը գցեցիր,
Սրտումս շորի ցըցեցիր:
Ի՛նչ կօնէի ինտիտուտկա,
Նրանից էլ իլսջ չկայ .
Թէ վուր կնիկ ուզում էի,
Ու նուր մէկէլ գժվում էի,
Գանձ իմ փանդ ակնչիկ չկէր,
Ինչ տիղ կուէր պատիւ ու սէր:

Է՛հ, մէ զնամ տեսիմ՝ հակնիրը կապիլին թէ չէ:
(Դուրս է գնում:)

Տ Ե Ս Ի Լ Է:

ԻՍՍՅԻՆ, տուն գալով դռան մօտ:

Վ՛ահ, էստի էլ օշով չկայ. (Սա՞ջ է գալի:) Ո՞րք ին զը-
նացի, տօ: Գոնիրը բաց, վունց քօծ, վունց բիջ, ինչ
գուղերու թիքա է: Էսէնց անտէրութիւն: (Ման է գալի:)
Տօ, կարապիտը էս վուխտերուն տանն է ըլում, էս
օր նա էլ ո՞ր է կորի: Ասի՛ կէհամ կարապիտի մօտ,
մէ վինջան չաի չօւլամիչ կօնիմ, էս էլ չէ ըլում: Տօ,
մօցիքութիւնը ինչ լաւ բան է է: Օրը ընչկլի մութը
ծալբուտակ, մէջքս էրկու տկած, հոգիս դուս էր գալի,
մէքանի զրօջ ձլիվ էի աշխատում, ու ձլիվ էի օղ-

լուչաղս պահում : Հիմի կի մուքթ մուքթ ապրումիմ .
 մէ տիղ ճաչ իմ ուտում , մէ տիղ չաի իմ խմում , օղ-
 լուչաղս էլ կուչա : Ղնւրթ վուր լաւ բան է մօցիք-
 լութիւնը : (Ման է գաւէ :) Օչով չէ էրեւում , ես չիմ հաս-
 կանում ինչ խարար է : Արապիտին ինչ բախտա-
 ւուրեցի է , աւտան դիւի իմ արիւով է օրթում
 ուտում : Ինչ ախչիկ ճարեցի նրա համա է :
 Խաչը դիղեհնայ , մօցիքլի հողին արքայութեան մէջ
 տիղը պիտի ըլի պըպղած : Էս քիչ բան է .— համ Աա-
 րապիտի համա ճարեցի տէր ու տիրական ծիրուց
 վուխար , համ խիղճ Աէկէլի համա ճարեցի տէր ու
 տիրական , ես էլ հողորումը ըլլումիմ : Տճ , էստի օչ-
 տլ չկայ . ուր ին դնացի : Ջեր սահաթի վիցն է , չաին
 չին ըլի խմի , կու մուլտի տամ . . . մէ կէհամ բաղչէն էլ
 կու տեսնիմ , հալքաթ գուքան էլի . . . (Գուրո է գնում .)

Տ Ե Ս Ի Լ Ը :

ԿԻՐԱԿՈՒՍ . տուն է վազում :

Հն հն հն , խաչը դիղեհնայ , լաւ օին է սարքում
 Նիկօլը : Լաւ կու ծիծաղիւնը : Ախար փեքը էի ա-
 նում , թէ ինչի չին ուղում վուր աղա Աարապիտը
 իմանայ իր անիրուչ տղի Պետերբուրգից գալը : Հի-
 մի դիւի իմացայ . հն հն հն , ինչ օյին կուլի է : Աղիս
 ինչ ասիմ , թէ ուր էինք վազում . (Մէ քանի ժամանակից
 յետոյ :) Է՛հ , կօսիմ , թէ ախչիկպարնի դեղէն , յանկար-
 ծակի հիւանդացիլ էր ու էնդի գնացիւնը : (Մտածելով :)
 Վուր մէբաչ գնայ ու իմանայ վուր սուտ է : Մէ քիչ
 հիւու ըլի տունը մախնց : Ամա չէ , ջեր չաի չէ խմի .

(Եւ քոքր Ժամանակից յետոյ :) ՏՕ, միր քաղաքը հիղնուհիղը գծվում է. տՕ, օչով էլ իր չափսն ու ձիւը չէ՛ ճանչնում, խաչը գիղենայ, վուրթէնն էլ վուր մտիկ իս տալի, դիփ սարսաղութին իս տեսնում: Ձիղ իմ ասում, իմ աղիս կու սնղ գայ էս թավուր ակնչիկ ուղիւր : Մէչքը էրկուտկվիլ է ու իծի պէս սիպակիլ է, քուսուտ շուն է դառի, զահրումարի սիաթ է բունի, գիչիր ու ցիբեկը անքանքալով է անցկացնում ու մէ վուտը գէրեղմնումն ունէ, ջէհէլ քսան տարեկան սիրուն կնիկ ուղից: Երէկ չէ մէկէլօրը խիղճ օղորմած հոգի թաթէլին թաղից, էրէկ չէ մէկէլօրը ինչ սուք ու շիվան ունէր, վուր վախենում էի, թէ սա էլ հիզը չթաղվի—կնիկ ուղից: Խաչը, շատ քիչ կուլի էս թավուր քաղաք: Ել ակնչկայ տէրը չէ՛ փիքր անում, թէ էսթավուր մարթը իր լաիղ չէ ու փուղի թամաութենով ակնչկայ բողաղը դուս է կտրում: Ե՛, ինձ ինչ, էս հուղուրումը օղունց լվլվամ: Ղ ունցոր էլ տեսնումիմ. դիփ փուղն է:

Թէգուղ էլ ըլիմ տուտուց ու սարսաղ,
 Թէ կի կունենամ պալատնիր ու բաղ,
 էլ միր քախկումը չին ասի՝ ով իմ,
 Ղ հուրղի իմ ճարի, վուրղացէն ունիմ:
 Էսօր աղէքը հիղս չին խօսում,
 Ու ուռած փքած, խասքս էլ չին լսում.
 Ամա թէ տեսան ջիրումս կայ փուղ,
 Գլուխ կուտան ինձ, թէգուղ ըլիմ գուղ:
 Պատաւ քօվակը, ակամախ ջէհէլը,
 Անպիտան մարթը, կենդան մեռիղը,

Թե՛ վուր շատ ունին, լաւ մարթ ին յիշվում,
 Օչովիսէն էլ նրանք չին քաշվում:
 (Կարասիրտը կամաց չարացած տուն է գալի:)

Տ Ե Ս Ի Լ Թ:

ԿԱՐԱՊԻՏ, ԿԻՐԱԿՈՒՍ:

ԿԱՐԱՊԻՏԸ:

Խաղ ասան, քու զվսի ճոթըվիլը. էսէնց բան
 կք տեսի: ՏՕ բէձաթ, էն ուր էիք վաղում . . .
 (Մօտ է գնում չարանալով:) Ղրուստ ասան, ասումիմ է:

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

Աղա ջան, ախչիկպարնի դէդէն մէքաչ հիւընդա-
 ցիլ էր, էնդի դնացինք: Ինձ ախչիկպարունը հրամա-
 յից, ես էլ հիզը դնացի:

ԿԱՐԱՊԻՏԸ չարանալով:

ՏՕ, ձէնդ հախմիան տէրը կարիլ էր, ասումիմ է:

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

Չիմացայ, աղա ջան:

ԿԱՐԱՊԻՏԸ, չարանալով:

Չիմացոր . . . . .

ԿԻՐԱԿՈՒՍ լացի ձէնով:

Քու արիւը վկայ . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ, սաքացած ման է գալի:

Էս բէձաթն էլ վուր ուղում է ինձ խափի: (Մօտ է
 գնում:) Կիրակոս, մուղայթ կնց ասումիմ է. ինձ կա-
 բասիրտ կօսին:

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ, Լացի ձեռով:

Էս ինչ միղ ունիմ, մաչ չէի դնացի, մաչ էլ չըդնամ:

ԿԱՐԱՊԻՏԸ, շարանալով:

Դուս կորի բէձաթ, դուս ստումիմ է . . .

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ, գուրս գնալով ու առանձին:

Էս սկսեցի, տեսնիմ՝ վիրչն ինչ կուլի:

Տ Ե Ս Ի Լ Ժ:

ԿԱՐԱՊԻՏԸ, մենակ շփոթած:

Հիմի դեղէն է հիւընդացի, էքուց մամէն կու հիւ-
ւընդանայ, էլօր մամիդէն, դալօր դէղիդէն . . .
Ա՛խ Իսայի, թէ ճանգս կու նընգնիս, ստումիմ է . . .
(Ման է գալի շարացած, յանկարծ մուս է:) Տօ, իմ կնիկը մէ
օյին չըլի խաղում. կու թամամի ու կուպրծնի բանս,
(ձակտին խոսում է:) Ախմանխ, ախմախ կարապիտ,
ստումիմ է . . . (Կանչում է:) Կիրակիւս . . . Կիրակիւս
(Լուսում է՝ համմէ:) Չալդ էստի արի: (Կերակուսը տուն է
գալի:) Էս սհաթին գնա ախչիկպարնին կանչէ ստու-
միմ է, ջալդ, կորի:

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ գուս է վազում:

Էս սահաթին . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ տաքացած:

Էս թարիղվան ախչիկերանցը, խաչը դիդենայ, էլ
աւտալ չի ըլի, ստումիմ է: Ստաներով վիքն
ուճին զուխը: Ա՛խ, Իսայի, թէ ճանգս կու նընգ-
նիս, ստումիմ է: (Ման է գալի:) Ա՛խ, Իսայի . . .

Տ Ե Ս Ի Լ ԺԱՅ

ԿԱՐԱՊԻՏ, ԻՍԱՅԻ:

ԻՍԱՅԻՆ տուն է գալի ու բախ:

Էստի իմ, էստի: Անց էի կենում, ասի մէ դճւամ
 Կարապիտիս տեսնիմ, առողջութիւնն իմանամ: (Կօս
 է դնում:) Լաւ իս, քէվդ վճւնց է . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ չարանալով մօդ է դնում:

Չահրումար է էկի քու գլխին ա քու արեւուն, ա-
 սումիմ է . . .

ԻՍԱՅԻՆ շուարուած, բերանը բաց յետոյ յետ է դնում:

Աղա Կարապիտ. Ինչ է պատահի:

ԿԱՐԱՊԻՏԸ ձեռք բռնելով բեմի առաջ է բերում:

Հիմ. Ինչ է պատահի . . . Չահրումար է պատահի
 քու գլխին, ասումիմ է:

ԻՍԱՅԻՆ ուսերքը վեր քաշելով:

Ես չիմ հասկանում:

ԿԱՐԱՊԻՏԸ չարանալով:

Չիս հասկանում: Տօ, դուն չէիր վուր դուրս առ-
 րար, թէ կնիկ ուղէ: Տօ, դուն չէիր վուր էս օձին
 ինձ հանդիպեցիր. տօ, դուն չէիր վուր ասիր՝ թէ
 հալալ կաթնակիր է, տօ, դուն չէիր . . .

ԻՍԱՅԻՆ շտապով:

Հա, Ինչ է պատահի . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ չարանալով:

Տօ, դուն չէիր, վուր ասիր թէ քու արիւնով կուլի
 օրթում ուտում. տօ, դուն չէիր վուր ասիր՝ թէ խո-
 նար կուլի. տօ, դուն չէիր . . .

ԻՍՍՅԻՆ Խօսքը կտրում է:

Ղուրթ է, ասի . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ չարանալով:

Տօ, դուն չէիր վուր ասիր՝ թէ պարկիշտ կուլի. աօ,
դուն չէիր վուր ասիր՝ թէ վունցոր գուղիս, Կնէնց կու
ժածգայ. աօ, դուն չէիր . . .

ԻՍՍՅԻՆ առանձին:

Գժվիլ է, ինչ է . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ աւելի չարացած:

Տօ, դուն չէիր վուր ինձ գժվեցրիր ու խղճեմէս
հանեցիր. աօ, քու մասխարէն ո՞վ է, ասումիմ է . . .

ԻՍՍՅԻՆ վախեցած:

Ախար ես . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ չարանալով շուտ է ասի Խայուն ու կիճճումը խփում:

Չահրումարը քիզ՝ ասումիմ է. դուս, դուս. (Եւ է
խփում:) Դուս, ասումիմ է: (Խփում է:) Էս էլ մօցիք-
լութենի փուղի վրէն աւելացրու՛՛ ասումիմ է . . .

(Տուն է վազում փեփէլն ու մէջ է ընկնում:)

Տ Ե Ս Ի Լ Ժ Բ:

ՆՐԱՆՔԻ ՓԷՓԷԼ:

ՓԷՓԷԼԸ:

Բիճա ջան, բիճա ջան . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ չար է քաշում Խայուն, փեփէլը չէ թողում:

Մէ թո՞ղ, շահաստակ անիմ անիժածին՝ ասումիմ է:

ՓԷՓԷԼԸ:

Բիճա ջան, բիճա ջան . . . գէթաղվան, բիճա

Չան . . . (դուրս է քաշում պարագիտին) :

ԿԱՐԱՊԻՏԸ :

Մէ թող ասուամբ է . . .

Փեփեկը դուրս է տանում :

Բիձա Չան . . .

Տ Ե Ս Ի Լ Ժ Գ :

ԻՍՍՅԻՆ մէնակ, դրսուումէ, գրակը թափ է տալի ու ծածկում :

Էս էլ ձիւ մօցիքը թին : Լաւութենի մագիէրն էր :
 Չուրս պատի մէջը մէնակ անքանքում էր , ասի՝ մէ
 նընգիր ճարիմ, միխկ է . . . էս է պատիւըս էլի . . .
 Տօ ախմախ , ախմախ իսայի, քու հախն է : Տօ, փե-
 շակեմէդ ֆնչի ձեռը վիկալար. մէ թիքա հալալ հաց
 էիր ուտում. Ուղում էիր մէքաշ փուղ դաղի . . . Սա-
 տանէն նընդաւ Չանս , էլ հանդատութին չէր տալի :
 Ես ու իմ Աստուծը, հախտ է իսայի. մարթ ինչ իրան
 կօնէ , դուշմանը չի անի : Ամա կարապիտին ֆնչ է
 պատահի , գժվիլ խօ չէ . . . էս բան էր վուր նա
 ինձ արաւ. էհ, հաջաթ չէ, հալբաթ մէ դարդ ունէր,
 սրտի փխցուկը հանից : Պիտի համբիրինք, համբիրու-
 թինը կինք է՝ կօնէ : Մօցիքը մէն սով է շնորհակալ ,
 ու դրուտ վուր շնորհակալ էլ չին ըլի : Մօցիքը առ-
 չի խօսկիցը ինչրի վիրջի խօսկը դիփ սուտ է ու սուտ :
 Առանց էս էլ չի ըլի. Ես ու իմ Աստուծը, իմ հախն
 է. ջեր էս էլ քիչ է :

Տօ, մօցիքուլ սուր դս ոսյ ,

Ինչի թողի փէշակիլ . . .

Լաւ ալիդուլիք կերայ

Ու նընդոյ այցքի տակը:
 Ինձ սատանէն քօռացոյց
 Չանդերով սիրտս մտաւ .
 Մուքթ ապրիլը քաղցրացոյց .
 Իր ակոքի մարթ դթաւ:

Է՛հ, էլ փայդա չըկայ . հալըաթ ճակտիս էս էք
 գրած: (Ուղում է գուրս գնալ: Նիկօն ու Կեկելը տուն են գալի,
 Կիրակուար հեաները)

Տ Ե Ս Ի Լ Ժ Դ:

ԻՍՍՅԻ, ՆԻԿՈԼ, ԿԵԿԵԼ, ԿԻՐԱԿՈՒԹ, յետոյ ԿՍՐԱՊԵՏ:

ԻՍՍՅԻՆ առանձին:

Սա էլ էկաւ: Քանի բուրթս չին գգի, ապա ըլլամ:
 Տօ, էսօր էրկուշաբթէ խօ չէ: Հն. դուրթ աօ
 իրիգուն փիս էրազ խօ չտեսայ . . . (Ուղում է գուրս
 գնալ:)

ԿԵԿԵԼ:

Իսայի, առանց ինձ չգնաս, բան ունիմ: Տախ-
 տի օթախուժը մնա, հօրէս գալիս իմ:

ԻՍՍՅԻՆ:

Ա՛յ մյ մյ . . . (Գուրս է գնում:)

ՆԻԿՈԼ:

Կեկել ջան, էդ մարթն ո՞վ է:

ԿԵԿԵԼ:

Գալալ իսային է, միր մօցիքուլը:

ՆԻԿՈԼ:

Լաւ ուստ էկանք. (Մտածելով:) ըմ. մէ օյին իս-
 դամ գլխին, վուր ինչ տիղ իրն ասէ, էնտիղ էլ իմը:

(*Կէկէլին :*) Կէկէլ ջանն, մի նեղանն, իմ սիրելի քոյր .
Աստուծ ողորմած է, մէ քիչ կու ծիծաղինք ու վիրջը
լաւ կուլի: Հն, ինչոր ասի, չմոռաննա ու չսխալլին:

ԿԵԿԵԼԸ տխուր:

Ախար չիս ճանչնա, ինչ մարթ է, ախպէր ջան:

ՆԻԿՈՒԸ ուրախագէմ:

Ինձ աւատն վուր դիտի լաւ կուլի ու լաւ կվիր-
ջանայ: Մէ քիչ խելքի դուքայ ու կու հանգստանայ:

ԿԵԿԵԼԸ

Ես վախենումիմ . . .

ՆԻԿՈՒԸ:

Մի վախենա, միայն թէ քու դերը լաւ խաղն:
Գուն դիվանի վրէն նստի: Աիրակիւն: (Ականջու թա-
քուն խօսում է:) Հիմի դուն գիտիս, ինչոր ասի, չմոռա-
նաս, դնն, բանըդ տիս:

ԿԻՐԱՅՈՒՍԸ առանձին:

Վունցոր վարավուրդ իմ անում քինթուպունդս աղա
կարապիտը պիտի ջարթի: Է՛՛՛, տեանինք: (Գուրս է
դնում:)

ՆԻԿՈՒԸ:

Կէկէլ ջանն, ինչ տեանիս ու լսիս, միթամ վարա-
վուրդ չիս անում: Սկսինք: (Կէկէլը դիվանի վերայ է նըս-
տում, Կիւզը կրկնել վերայ, ու իրան շատ սիրահարուած է ձե-
վայնում:)

ԿԵԿԵԼԸ երգում է:

Ե Ր Գ:

Սիրեկան մոդս արի մի տանջիր հօքիս

Տխուր է ու դարդուտ սիրտս արանց քիղ . . . Էի:

Բողոքիչուք չըկայ ինձանայ էլ լուս

Խաւարումն իմ նստած օտիկէ աչկի լուս. . . էի:

Ինչքան համիխրումիմ—նա իրն է անում

Նրա արարմունքը հօքիս է հանում. . . էի

Կրակումն է էրում իմ պարու ժարիքը .

Ունն տտիմ, ինչ անիմ իմ արբախա դարդը. . . էի:

Հերիքէ տանջանքը, ահն իմ կեանքը .

Փոխըլիւնք, պաշպէլինք ու զիմնինք հանգը. . . էի:

(Երգելու ժամանակը դուռը կամաց բացում է, Կարապետը թափում տուն է գալիս ու աղչած մնում է: Կրակուրը ետևից ու դեպի ժողովուրդը դառնալով ծաղր է ցոյց տալի: Կէկէլը շարունակում է: Իսկ Նիկէլը ամէն կուպիտաի վերջը սեր է ցոյց տալի: Կարապետի շարժումը քր պնդէս է, որ իբրև թէ ուզում է ստաջ դնուլ ու չէ կարողանում: Նրա վերջապնում է Կէկէլը)

ՆԻԿԵԼ:

Կէկէլ ջանն, քու հոքունն մնունիմ: Իմ մատղ, իմ աղունակ, իմ կիները քիղ չարի փուխ: Ա'խ, ինչի իմ սիրում քի: Մէկէլ երգէ, հողուդ մատանդ . . .

ԿԵԿԵԼ: սիրահարում:

Հերիք է, պառաւը կու իմանայ, իսօ զիդիս, ինչ վայլաղլախ է կիներս: Ա'խ, եի կու աղատիմ . . .

ՆԻԿԵԼ:

Մի դարդ անի, հողի ջանն, իմ կիներս քի չարի փուխ: Ա'խ, էն օրն էր բախտաւուր օր, եի մէտիղ սրաներուս միաւորված վայելչութեան մէջն էինք: Ա'խ, ինչ կուէր վուր էնէնց մնացիլ էինք: Քու պրտակը վուր իմացայ, էլ կիներս կիներ չէ, օրս էլ օր չէ . . . Ա'խ, սիրտս մէ բաց ըլի ու տեսնիս իմ հալը:

ԿԵԿԵԼ:

Ա'խ, սիրեկանն, ես էլ պակաս ցառումը չիմ: Են օրը սիւղիլ էր ինչօր ես Կարապետի ճանդը նընդաց:

709X-2

քօրիակ, քաֆթար, քաչալ կարապիտի ճանդը : Մէ
մարթու նման մալինց ըլի : Չարթնի էս՝ մէ կօպէկի
համա զողումէ ու հոքին տալիս է : Ա՛խ , սիրեկանս,
վուր գիղենաս ինչ հալումն իմ . . .

ՆԻԿՈՒՆ :

Ա՛խ, հողի ջան, մի՛ տխրի, մի՛ նիղանա . . . քա-
նի հոգիս բերնուսն է, իմ սիրտը քունն է : (Ձեռք
բռնումէ, մօղ է քաշում, ուզումէ համբուրի :)

ԿԱՐԱՊԵՏԸ, համբերութենք հասնում է ու այն բոպէին, երբ ուզում է
Նիկօլը սրտն անել, վրայ է վազում :

Օտկեցէք . . . կարանուլ . . . մեռանյ . . . (Նեկե՛ն
ու կէկէլը փախչումեն, սա բեմի վերայ վազվզում է բղաւելով :)

Օտկեցէք . . . օտկեցէք . . . կարանուլ . . .

Տ Ե Ս Ի Լ Ժ Ե :

ԿԱՐԱՊԵՏ, ԻՍԱՅԻ :

ԻՍԱՅԻՆ առն վազելով :

Հա՛. ինչ խաբար է :

ԿԱՐԱՊԵՏԸ, Խաբար վազել բռնե՛ով :

Ինչ խաբար է . . . քու կինս ին կտարվի : (Թափ է
տալի :)

ԻՍԱՅԻՆ, առնճիկն :

Գժվիլ է, ինչ է . . .

ԿԱՐԱՊԵՏԸ :

Էս բան է, վուր զուն ինձ արիր. կու խիղդիմ քիզ,
կենթանի չիմ թողնի, շան սատակ կօնիմ ասումիս
է : Ինձ կարապիտ կօսին . . . (Թափ է տալի :)

ԻՍԱՅԻՆ կարմբած:

Տօ, խիղակեցիր. վնչ, ինչիս անուամ . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ չարացած:

Աչքիդ լուսն իմ հանում, սասկի՛ն փչանալու:

ԻՍԱՅԻՆ շունչը կապ ընկած:

Տօ, խիղակեցիր. ինչ իմ արի:

ԿԱՐԱՊԻՏԸ Իսայու վզին խփելով:

Էս իս արի, (կրկնում է խփելը:) Էս իս արի . . . (եւ է խփում:) Էս իս արի . . . (Փեփելը տուն է վազում, մեջ է ընկնում:)

Տ Ե Ս Ի Լ Ժ Զ:

ՆՐԱՆՔ, ՓԷՓԷԼ:

ՓԷՓԷԼԸ:

Միխկ է, բիծա ջանն . . . միխկ է, գէնացուալէբի:

ԿԱՐԱՊԻՏԸ տուր քաշուելով:

Տօ . . . տօ . . . տօ . . . անիծանծ . . .

ԻՍԱՅԻՆ նեղացած:

Ինչ իմ արի, ինչ:

ՓԷՓԷԼԸ կարապիտին բռնում է երբ սա ուզում է տուր քաշվել Իսայու վերայ:

Բիծա ջանն, միխկէ . . . (կարապիտը գուրս է պրծնում, փեփելը ջանք է անում արդեւել նրան)

ԿԱՐԱՊԻՏԸ:

Մէ թնդ է . . . (Մուշտին ցոյց տալով:) Ակրոքնիրդ փուրդ ածիլ կու տամ ասումիմ է . . . ինձ կարապիտ կօմին ասումիմ է: Հիշա չիս պրծնի . . .

Փէփէլ,Ը Իսայուն:

Գնան . . . փախի . . .

ԻՍՍՅԻՆ:

Ախար . . . Բնչ իմ արի . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ տուր քաշուելով:

ՏՕ, Բնչ . . . (Փէփէլը բռնուած է:)

Փէփէլ,Ը:

Բիճա ջանն. (Դուրս է տանուած ուժով:)

ԻՍՍՅԻՆ գրտակելով:

Ես խօ զակուսկէն ու ճաշը կերայ, իրիզնահացը
տեսնիմ Բնչ կուլի . . . (Դուրս է գնում:)

Տ Ե Ս Ի Լ Ժ Է:

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ տուն է գալի, ծիծաղելով, կրէսի վրէն վէր է ընկնում:

Օ՛հ, մեռայ. հան հան հան. փուրս տրաքեցաւ, հան հան
հան. այ օյն, հան հան հան: Տեսնի՛նք վիրչն Բնչ կուլի:
Խաշը գիդենայ, ջեր քախկուճը աւտաս էսէնց օյն
ջրի էլի. հան հան հան, հան հան հան: (Երգում է:)

Ջեր չիմ տեսի էսթալուր բան,
Վուր մօցիքուլին քօթակ տան.

Նիկօլը լաւ էրի հանդը,

Խիղճ Իսայուն զցից ճանդը.

Հան հան հան,

Հան հան հան, հան հան հան . . .

Չակուսկէն խօ անուշ արաւ,

Ճաշն էլ իշտահալի կերաւ.

Իսայի ջանն, մուղայթ կնց,

Պատրաստուումէ իրիզնահաց:

Հան հան հան

Հան հան հան, հան հան հան . . .

(Նիկօլը մտաւ դնչին, Թաքուն դուրս է գալի, Կերակուսը կրէսեցը վեր է
Բռնում:)

Տ Ե Ս Ի Լ ԺԷ:

ՆԻԿՈՒ, ԿԻՐԱԿՈՒՍ:

ՆԻԿՈՒԸ:

Մնա . . . հիմի վուր կարապիտին տեսնիս, էն
առան, ինչոր քիզ ստիբեցրի: Հն, լնա ծեծից:

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

Աղնալարի. ձէնը կրգինքն էր դնում:

ՆԻԿՈՒԸ:

Ջեր էդ քիչ է. (Մտածելով:) բանը լաւ գութայ: (Կերտ-
լու սին): Գիցիս ինչ է. էդ Իսային հիտու է կենում. . .

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

Չէ, շատ մօղիկ է:

ՆԻԿՈՒԸ:

Մէ դրա մօղ էլ գնն ու խնդրէ, վուր շուտով գայ:

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

Ի՞նչ գութայ. էնքան ալիղուլիք կէրաւ, վուր մինձ-
պասի էրկուշարթեմէն վուր համբէ ինչկի զաղիլը
գժար կուպրծնէ:

ՆԻԿՈՒԸ:

Վուրցոր ըլի, էդէրա բերիս. շատ հարկաւուր է:
Աղիդ մաղիէր խնդրէ, ու վուր գայ, ինձ իմաց արն:

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

Լաւ կուլի, աղա ջնն:

ՆԻԿՈՒԸ:

Կէկէլը ինչ է անում:

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

Աղի օթախումն է ու աղի հիդ կուլում է:

ՆԻԿՈՒՆ

Լան, հօրէս դուքամ: Կէկէլին ասան՝ պատրաստ կե-
նայ. Կարապիտին ասան ինչ քիզ ասի. Իսայուն չը-
մոռանան: (Դօտ է գնում:)

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

Գրուստ վուր կամեղիա է: (Դօտ է գնում:)

Տ Ե Ս Ի Լ Ժ Ը:

ԿՍՐԱՊԻՏ, ԿԵԿԵԼ, ու ֆէֆէլ:

ԿԱՐԱՊԻՏԸ չարացած:

Ես էլ չիմ համիբրի: Մաշ դդակի տիզ չիքիլա կու-
ծածկիմ դիսիս, թէ օխտէմէդ չգամ: Էստի չէկք
նստած:

ԿԵԿԵԼԸ ԼՊԻ ԶԵՆՈՎ:

Ե՞ր . . . էրէսդ խէչը հանէ: Կարապիտ, Կարապիտ,
էդ շառն էլ մօղօնեցիր: Ուղումիս բողաղս դուս կտրի
քախքուսը: Սիվցիլ էր էն օրը, եփ ես քու կնիկ
դառայ:

ԿԱՐԱՊԻՏԸ չարանալով ման է գալի:

Տէր Աստուծ . . . տէր Աստուծ, հաշա էլ է ուտում
բէջինսը: (Մօտ է գնում:) Գրուստ ասան, ասումիմ է . . .

ՓԵՓԵԼԸ:

Բիճա ջան, ինչիր իս խօսում. խիլքդ ժողվէ: (Մօտ է
գնում:) Գնան բիճա ջան, մէքիչ քնի, հանդստացի.
Վունցոր վարավուրդ իմ անում, գլուխդ խառնած է:
Կէկէլին:) Կէկէլ ջան, մի հիղանա դէնացվալէբի. դիփ
լաւ կուլի:

ԿԵԿԵԼԸ, ԼՊԻ ԶԵՆՈՎ:

Կարաղան Աստուծ, էս ինչ կրակի մէջն իմ նընդի:

ԿԱՐԱՊԻՏԸ Հարանայով :

ՏՕ, . . . տօ . . . տօ . . . անխիժանձ . . . դուն չէիր վուր էս-
տի . . . Տէր ամենախարող Աստուծ . . . Կէկէլ . . . Կէ-
կէլ, աստւմիմէ . . . ինձ քաչալ Կարապիտ Կօսին :
ՏՕ, էդ սուրբուսուս վուր լացիս ըլում, ունն իս խա-
փում :

ՓէփէլԸ:

Բիձա ջանն, հէրիք է հէրիք: (Ձեռք բռնուսէ, ուզուսէ
դուրս տանել:) Արի գնանք գէթաղվան, մէ քիչ հանգըս-
տացի:

ԿԱՐԱՊԻՏԸ ձեռք խլումէ Հարազած:

Փէփէլ, քու բանը չէ: (Կէկէլին:) Էն ում հիդն էիր
իխտիլաթ մնումս աստւմիմ է:

ԿէկէլԸ լացի ձէնով:

Ա՛խ Աստուծ, հողիս հանէ ու սրծի: Ես էլ էստի
չիմ զիմնա . . . (Շտապով դուրսէ գնում:)

ՓէփէլԸ:

Բիձա ջանն, դրուստ վուր գժվիլ իս . . . (Դուրս է գը-
նում Հարազով:)

Տ Ե Ս Ի Լ ԺԹ:

ԿԱՐԱՊԻՏ, յետոյ ԿԻՐԱՎՈՒՄ:

ԿԱՐԱՊԻՏ՝ մէնակ Հարազած:

Հ՛մ, գժվիլ իս՝ կօսէ . . . էսէնց աննամուսութիւն,
դատկիրքը սիպի քար է շինի. ասն մէ ամանչում է:
Էրազուսը կուլիս տեսի՛ ասում է, գժվիլ իս՝ կօսէ . . .
Էն իմ տուտուց Փէփէլն էլ վուր չէ աւտում ու
խիղճն է բերում: Չէ Կէկէլ. ինձ Կարապիտ Կօսին.

ես չիմ թողնի վուր ճակտիս պուղիր կայցիս. ինչքի
հիմի պուղիր չիմ ունեցի ու չիմ էլ ունենա: Քիչ էլ
կու սպանիմ աւ իմ զլուինն էլ: (Մէ փոքր ժամանակ մը
ածողութեան մէջն է մտնում:) Աիրաւիւսը իմ տեսաւ, կու-
լի նա ճանչնայ՝ ո՞վ է: (Կանչում է:) Աիրաւիւս, Աիրաւ-
կ՛ուս . . . (ըսին լախմէ՛ համմէ՛):

ԱԻՐԱՎՈՒՍԸ ասն է վաղու՛ն

Ի՛նչ կու հրամայիր:

ԱԻՐԱՎՈՒՍԸ Խուր նոթելի՛ւ:

Լաւ անգաճ դի, քիչ իմ սասում: Խճմ՝ դիրիս՝ ինձ
կարապիտ կօսին, մալաղնիր չիմ սիրի:

ԱԻՐԱՎՈՒՍ:

Գիդիմ . . . .

ԱԻՐԱՎՈՒՍ:

Գրուստ սաս էն ո՞վ էր:

ԱԻՐԱՎՈՒՍԸ:

Ո՞վ, աղա ջան, Ի՞սային . . .

ԱԻՐԱՎՈՒՍԸ:

Չէ, նա՛ ախչիկպարնի հիդ վուր նասած էր:

ԱԻՐԱՎՈՒՍԸ:

Նա՛ . . . չկօլի ուստէն է:

ԱԻՐԱՎՈՒՍԸ ճակտին ձեռն է խփում:

Հիմի իմացայ, թուրմէ վաղ ին ունեցի դրանք սառ
ու բաղը: Ա՛լիս իսայի. թէ էլի ճանդս կունընդնիս.
Ինչ կերար, ջեր էդ քիչ է: Ինչքի ինչ տուիլ իմ
քնթուպրուհեմէդ չհանիմ, չիմ զընջանա: (Կիրախումն):
Ելի էկիլ է դա իմ տուն:

ԱԻՐԱՎՈՒՍԸ՝

Վ՛՛՛՛՛նց չէ:

ԿԱՐԱՊԵՏՈՒՆԵՐԸ շիրթուով է:

Ու ի՞նչի ինձ չիս ասի: (Մօտ է գնում. Կիրակուսը յետույեան է քաշուով:)

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

Վուր ինձ չիք հարցրի, ի՞նչ էի ասի:

ԿԱՐԱՊԵՏՈՒՆԵՐԸ զսպելով իրան:

Լաւ: Կիրակոսն զուր ինձ խօսու ճանչնաս՝ ինչթա-
վուր մարթ իմ: Հօքիս չիմ խնայի, թէ դրուստ կուլիս
հիդս. մէ ճեռք լաւ շուր քի փէչքաշ. իմացնր թէ
չէ՞ ասուովիմ է:

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

Վննց թէ չիմացայ. խուլ վուր բլիմ, էն վուխան
էլ կու իմանամ: (Առանձին:) Աստուծ կի՛նք ասց Նիկո-
լուն ու աղչիկաբարնին:

ԿԱՐԱՊԵՏՈՒՆԵՐԸ:

Մէկէլ վուր դայ, ինձ իմաց արան. ամա օջուլին
չանիս՝ ասուովիմ է:

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

Գժովիլ իմ, ի՞նչ է. (Մօտ է գնում իրբե թէ ծածուկ բան
ասելու:) Աղա ջան, վուր դրուստն ասիմ, խօս չիս ջգրովի:

ԿԱՐԱՊԵՏՈՒՆԵՐԸ:

Չիմ ջգրովի . . .

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ:

Հօրէս դուքան: Նա ու ախչիկաբարունը վուր դա-
լիս էին, անգձուան նրանց խօսակցութիւնը նընդաւ:
Նա աղանչար, սլաղատանք էր անում, ու վիրջը,
ինչ էրդարացնիմ, ախչիկաբարունն ասաւ վուր մը-

Թանը դայ : Ես էլախտ ուղումէի ասի , ամա վախեցայ . ասի մէ խաթարալումը չընընդհնիմ : Ես , ադա ջանն , մէ խիղճ մարթ իմ , ու դաւլիդարարեմէն փախչումիմ :

ԿԱՐԱՊԵՏ : սասանութեամբ :

Սահաթ , բան չիմացոր . . .

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ :

Կարծիմ՝ ութ սահաթին ասին : Ախչիկարունն էլ ինձ հրամայից , վուր նա դայ թէ չէ էս օթախը բերիմ ու մում է չվառիմ : Փուղ էլ ավինն , ամա ադա ջանն , քո աղունացն ինձ չի քուացնի , վուր քիղ մուխանաթութին անիմ :

ԿԱՐԱՊԵՏԸ առանձին :

Տեանումիք բէհաունն Չէ , գլխեմէս պիտի ուղ անիմ , թէ չէ միր քախկումը մէ մատը միղը կու շինէ : Մէ օին դամ , վուր քաղքի մասխարա դաունայ : Կու թողնիմ վուր էս իմ խտակ անումս կիխտոտէ : Հ'մ . . .

Ինձ Կարապիտ կօսին : (Կիրակոսին) Միթամ ինձ վունչինչ չիս ասի , էնէնց արան վունցոր ախչիկարունը հրամայիլ է : Գնան . (Մտածելով ճակտին խփումէ) ամա կանց : Թարուն միր քօծի դէրիէն ու գլխի կապելուն բի : Ջանդ վուրդի վուր է ութը թամամումէ , շտապի : (Շտապով Կիրակոսը դուրս է գնում) Հան հան հան , ճանդս է նընդհում անիրաւը . թէ աղքնիրը չիմ կտարտի ու կուտեննէ . ինձ Կարապիտ կօսին : Ա'խ իսայի , էս բանը իսօ դուն իմ գլուխս բերիր , ու իս մարթ չիմ ըլի , թէ քու օճթեմէն չդամ : (Ման է գալի տաքացած , ու հետը շեւտ սկսումէ ուրախանալ ու ձեռքերը ձմրբտել) Խանջը , էս լաւ բանն

միտս էկաւ : Իմ զլիսին օրն էլն ուղում դա , ամա
խրանք նընդան կականաթումը : (Կիրակուսը շորերը բե-
րումն :) Տօ, ջալդ արն է . . .

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ :

Հաղիր է, աղմ :

ԿԱՐԱՊԻՏԸ :

Ես մէ նմուս իմ օթախը կեհամ , դուն էլ դնն ,
քու բանը տիս : (Գուրս է գնում)

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ մէնակ :

Ջալդ դնամ , Նիկոլին իմաց անիմ ու Իսայուն բերիմ :
(Գուրս է վաղում : Բեմը մթնում է ու ք ջր ժամանակ մնում է դա-
տարկ . էս միջոցումը երաժիշաները ածւմն մէկ եղանակ :)

Տ Ե Ս Ի Լ Ի :

ԿԻՐԱԿՈՒՍ, ԻՍԱՅԻ :

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ ծածուկ լերում է Իսայուն ու սոսնձին :

Հն հն հն , ինչ ծիծանդ է :

ԻՍԱՅԻՆ :

Տօ, ինչ մութն է : Ասն մէ, ինչ խաբար է :

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ ծածուկ :

Ջալդ կու իմանաս , լաւ խաբար է . ամա ձէն ծրա-
տուն չհանիս . (Բերում է ու նստեցնում . գլխին քննումը .) չը-
ժամ զնս , էլի իմ ասում սնու . . . (Գուրս է գնում :)

ԻՍԱՅԻՆ մէնակ :

Տօ զլիսիս մէ օյին չըլին դալի . տօ, էս ինչ խաթա-
բալէն նընդայ : Ես ու իմ աստուծը , էսօրվան օրը զը-

բուստ հրաշք է : Ձեր քօթակ ու քօթակ, հիմի . . .
(Կարագիտը քօթի հազուսը հազած, ծածուկ առն է գալի : Խային լու-
լով նրա սփի ձայնը վերարկուով լուխը ծածկում է)

Տ Ե Ս Ի Լ ԻԱ :

ԿԱՐԱՊԻՏ, ԻՍՍՅԻ :

ԿԱՐԱՊԻՏԸ առանձին :

Ինձ քաչալ կարասիտ կօսին. հիմի կու տեսնիր,
ինչ իմ անուամ : Թէ թուրքի քաբաբ չչինիմ գլուխն
ու կու տեսնէ : Հն հն հն, հէնց կու զիդենայ թէ
Կէկէլն իմ, ու ինչ հիդս սաղ ու բաղ կօնէ : Ուստա
է՛ կօսէ. ես նրան ուստութին կու շանց տամ : Արա
արի պատվելի ուստան, տեսնիրնք՝ ես լաւ կու մննդիմ,
թէ դուն : (Ութ սնաթը խփում է : Կերակ լան ու Նիկօլը առն են
գալի :)

Տ Ե Ս Ի Լ ԻԲ :

ՆՐԱՆԻ, ԿԻՐԱԿՈՒՍ, ՆԻԿՈԼ :

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ Նիկօլին :

Էսթէնը համեցէք. (Իբրեւ թէ ծածուկ) մի վախենաք,
ախչիկպարնի աւել օչով չկայ :

ՆԻԿՈԼ :

Մութն է, վուչինչ չիմ տեսնում :

ԿԻՐԱԿՈՒՍԸ :

Էստի համեցէք :

ԿԱՐԱՊԻՏԸ առանձին :

Էլ չիս դուս պրծնի. (գնում է դիվանի վերայ, Խայու կող-
քին նստում է :)

ՆԻԿՈԼ, գնում է Խայու միւս կողմն է նստում ու սոսնձին :

Էստի ին, հիմի կու տեսնիրնք : (Կերակուսը գորս է՝ գնում է :)

Կէկէլ ջան, հիմի հէնց զիդենաս, աշխարհքն իմն է,
 հիմի թէգուզ մեռնիմ էլ, այնուան չիմ դցի . . . Ա'խ,
 էս բոպէիս ինչպէս անհամբերութեամբ սպասում
 էի: Ախ սիրեկան ջան, թէ զիդենաս ինչ դառնու-
 թեան մէջն էի, սիրտս ինչ ցաւերով էր վիքը, կու-
 խորդճայիչ . . . հոգուդ մեռնիմ, մէ աստ՝ էս լաւու-
 թիւնը վճնց վջարիմ: Աստ սիրեկան, մէ ճայն հանէ
 ինչիս ևս լաւ . . .

ԻՍԱՅԻՆ ՆԻԿՈՒԻ ԿՈՂՄԸ շՆՈՒԳՈՒՄԸ ՍՈՍՆՆՃԻՆ:

Էս ո՞վ է, ինչ է սեղում:

ԿԱՐԱՊԵՏԸ ԿԻՆՈՐԹՈՍԻ ՃՈՅՆՈՒՄԸ:

Ա'խ սիրեկան, ինչ անիմ . . . քօփակ, քաֆթաբ
 կարապետի ճանդն լսմ հընդի, ախ ու վնիս . . .

ԻՍԱՅԻՆ շՈՒՐՈՒՍԹ ՆՐԱ ԿՈՂՄԸ Է շՆՈՒ ԳՈՒԼ ՍՈՍՆՆՃԻՆ:

Տօ սա էլ ո՞վ է, վնի . . .

ՆԻԿՈՒԸ:

Ա'խ սիրեկան, մի անի քաշի, հոքուտ մատնդ, կամ
 քեզ կու աղատիմ էդ մարգաղիլի ձեռնեմէն, կամ զը-
 լուխս չարի փոխ կօնիմ . . .

ԻՍԱՅԻՆ ՆԻԿՈՒԻ ԿՈՂՄԸ շՆՈՒ ԳՈՒՄԸ ՍՈՍՆՆՃԻՆ:

Տօ, էրազումս ի՞նչ չիմ . . .

ԿԱՐԱՊԵՏԸ ԿԻՆՈՐԹՈՍԻ ՃՈՅՆՈՒՄԸ:

Ա'խ սիրեկան, նի կու սրծնիմ էն: մայմաւնի ձեռնեմէն:

ԻՍԱՅԻՆ ԿԱՐԱՊԵՏԻ ԿՈՂՄԸ:

Տէր Աստուածածին Մարիամ:

ՆԻԿՈՒԸ:

Ա'խ, էն օրը լաւ էր, վուր ևս ու գուն լաղումն
 փաթթված, գօշք գօշն, թուշք թղն կպած գլաւ-

ճանուամ էինք, աշխարհքը մտանում էինք: Ո՞ւր իմ
 ուր կէկէլ ջան, մէ միտը բերինք հին ժամանակը . . .
 (Զեռն է տալի իսայուն, իոյն շուտուած վեր է թռչում): Ո՞ւր
 իմ, ուր . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ չարացած, վրայ է ընկնում իսայուն:

Ուր իմ . . . տօ ուր իմ . . . (Խփումէ:) Է՛ստի իմ, է՛ս-
 տի իմ: (Խփումէ, Նիկոլը դուրս է վազում ծածուկ:) Ինձ կա-
 բապիտ կօմին, (Խփումէ:) կէկէլ ջան, . . . մյ քու կէ-
 կէլ ջանը, . . . (Խփումէ:)

ԻՍԱՅԻՆ, ուշքի գալով ու գոռալով:

Օտկեցէք . . . սպանից . . . ինչ իմ արի, ինչ . . .
 (Մի՛նչոյն ժամանակը դուրս բացումէ. կէկէլը, փեփէլը, Նիկոլը ու կրտ-
 կուսը մէկ մէկ շամպան բռնած, տուն են գալի:)

Տ Ե Ս Ի Լ Ի Գ:

ԿԱՐԱՊԻՏ, ԻՍԱՅԻ, ՆԻԿՕԼ, ԿԷԿԷԼ, ՓԷՓԷԼ, ԿԻՐԱԿՈՒՍ:

(Կարապիտը իսայուն երբ տեսնումէ, շուտուած բաց է թողնում, ու
 տեսնելով Նիկոլին՝ մտ է վազում նորա մտա:)

ՆԻԿՕԼ, մամը տալիս է կիրակուսին ու կարապետին զրկելով:

Փիսայ ջան, բարով տեսնիք. վճռեց իս, քէվիդ լմու է:
 ԿԷԿԷԼՆ ու ՓԷՓԷԼԸ միասին:

Կարապիտ, սա ի՞նչ Նիկոլն է, միր Նիկոլն է. է՛ս
 որ էկաւ . . .

ԿԱՐԱՊԻՏԸ շուտուած:

Տօ, դուրդ. դուն Նիկոլն իմ: (ձեռքին խփումէ:) Ա՛յ-
 մախ կարապիտ, պառվիլ իս, գժվիլ իս . . . (Ծիծաղում
 է ու խոզում է ուրախ.) կէկէլ ջան, հիմի քիդ համա հո-
 դիս ել չիմ խնայի: (Փաթաթումէ:) Այ՛, օյն . . .

ԻՍՍՅԻՆ ջանք գրասեււ վ:

Ես խօս իրիզնահայն էլ կերայ. էս էլ քի մոյլք-
լուծին:

(Երգումեն միտին:)

Չակուսկէն, ճաշը, իրիզնահայը
Խային կերաւ ու պրծաւ.

Գուք էլ խօս տեսաք Խայու լացը,

Երբ միր պատաւը չարացաւ: (2 անգամ:)

Չախն է Խայուն, դրսոէ ջանը.

Ի՛նչի վախաւ իր վիշշակից . . .

Չի սաղ դայ պատւին էսթավոր բանը

Վուր նա գժվեցաւ կնիկ ուղից: (2 անգամ:)

Խօս տեսաք՝ ինչպէս մինք խաղացինք,

Լաւ տեսաք դիտունքիս հալը:

Ինչքան կարողացանք, արեցինք,

Մնաց ձեզ միայն ծափ տալը: (2 անգամ:)

Վ Ե Ր Զ:

152

19014
19015

2013

